

IT-ALAN YRITYKSEN PERUSTAMINEN JYVÄSKYLÄN TALOUSALUEELLE

Timo Hartikainen
Jarno Penttinen

Opinnäytetyö
Marraskuu 2012

Tietojenkäsittelyn koulutusohjelma
Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnan ala

Tekijä(t) HARTIKAINEN, Timo PENTTINEN, Jarno	Julkaisun laji Opinnäytetyö	Päivämäärä 12.11.2012
	Sivumäärä 47	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty (X)
Työn nimi IT-ALAN YRITYKSEN PERUSTAMINEN JYVÄSKYLÄN TALOUSALUEELLE		
Koulutusohjelma Tietojenkäsittelyn koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t) KIVIAHO, Niko		
Toimeksiantaja(t) Hartikainen Penttinen Design AY		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyön tarkoituksena on toimia lukijalle ohjeena yrityksen perustamiseen, sisältäen kuitenkin vain perustamisvaiheen toiminnot uudelle yrittämisestä kiinnostuneelle. Työssä käydään läpi yritysmuodot, lainsäädännölliset asiat, liike-idean arviointi ja kehittäminen, rahoitus- ja tuki mahdollisuuksia Jyväskylä alueella ja lopuksi käymme Hartikainen Penttinen Design avoimen yhtiön perustamisvaiheet läpi case-esimerkinä. Olemme rajanneet opinnäytetyöstä pois markkinoinnin ja työ keskittyy Jyväskylän alueella tarjolla oleviin tuki- ja rahoitusmahdollisuuksiin.</p> <p>Työ perustuu kvalitatiiviseen tutkimukseen, jossa pyritään avaamaan yrityksen perustamisen eri vaiheita lukijalle. Lopussa avaamme myös oman yrityksemme perustamisvaiheet case-esimerkinä, josta on mahdollista saada myös käytännön esimerkki tapaus it-alan yrityksen perustamiseen. Haastattelimme opinnäytetyötämme varten kahta tahoa, jotka olivat yrityshautomo Protomo ja yrityspalvelukeskus Luotsi. Haastatteluissa avataan Protomon ja Hautomon toimintaa ja kerrotaan miten ne voivat auttaa ja tukea yrittäjäksi ryhtyvää.</p>		
Avainsanat (asiasanat) IT-ala, yrityksen perustaminen, rahoitus, yritysmuodot, Protomo, Luotsi, Hartikainen Penttinen Design		
Muut tiedot		

Author(s) HARTIKAINEN, Timo PENTTINEN, Jarno	Type of publication Bachelor's Thesis	Date 12112012
	Pages 47	Language Finnish
		Permission for web publication (X)
Title ESTABLISHING AN IT-COMPANY IN THE JYVÄSKYLÄ REGION		
Degree Programme Degree Programme in Business Information Systems		
Tutor(s) KIVIAHO, Niko		
Assigned by Hartikainen Penttinen Design AY		
<p>Abstract</p> <p>The objective of this thesis is to be a guide for those who are interested in founding a corporation, including the basics of founding a new company. This thesis includes the fundamentals of the forms of business, legislative matters, evaluation and development of business idea, assistance and development of financing in the region of Jyväskylä and lastly we go through the basics of founding Hartikainen Penttinen Design as a case example. Marketing is not concluded in the thesis and it concentrates on the assistance and development of financing in the region of Jyväskylä.</p> <p>This thesis is based on qualitative research in which we aim to tell about the different points of founding a company. In the end, this thesis tells about Hartikainen Penttinen Design's founding phases in a case example, which will give the reader a basic example of founding an IT-company. This thesis includes two interviews from business service center Luotsi and Protomo. In these two interviews the thesis reveals the basics of their operation and the ways they can help a new entrepreneur.</p>		
Keywords IT, Establishing a company, funding, forms of business, Protomo, Luotsi, Hartikainen Penttinen Design		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

SISÄLTÖ	2
1 JOHDANTO	3
2 TUTKIMUSASETELMA.....	4
2.1 TUTKIMUKSEN TAUSTA	4
2.2 Näkökulma ja perustelut	5
2.3 Tutkittavan alueen rajaus.....	6
2.4 Toimeksiantaja	6
2.5 Tehtävä ja tavoite	6
2.6 Tutkimuskysymykset	6
2.7 Tutkimuksen toteutus	7
3 YRITYKSEN PERUSTAMISVAIHEET	8
3.1 Mitä on yrittäjyys?.....	8
3.2 Liiketoimintasuunitelman eri osa-alueet.....	10
3.2.1 Yritysidea	10
3.2.2 Liikeidea.....	11
3.2.3 Rahoituslaskelma	13
3.2.4 Liiketoimintasuunnitelma.....	14
3.3 Päivittäis- ja raha-asioiden hoito.....	15
3.3.1 Kirjanpito	15
3.3.2 Verotus	17
3.3.3 Rahoitus.....	20
3.3.4 Vakuutukset.....	26
4 YRITYSMUODOT	29
4.1 Yksityinen elinkeinoharjoittaja, toiminimi.....	31
4.2 Avoin yhtiö.....	32
4.3 Kommandiittiyhtiö.....	33
4.4 Osakeyhtiö.....	33
5 Tukiorganisaatiot	36
5.1 Luotsi	36
5.2 Protomo.....	39
6 Johtopäätökset	41
6.1 Taustaa	41

6.2	Yhtiömuodonvalinta	42
6.3	Perustamisvaiheet	43
6.4	Tulevaisuus	44
7	Pohdinta.....	45
	LÄHTEET	46
	KUVIO 1 Liiketoimintasuunitelma	14
	KUVIO 2 Liikeidean dynaaminen malli (Yritysidea ja liikeaidea n.d. artikkeli Jyväskylän yliopiston sivuilta)	12
	KUVIO 3 Excelin tehtävä rahoituslaskelma-pohja.....	13

1 JOHDANTO

Syksyllä 2009 osallistuimme Tietojärjestelmäprojekti opintojaksolle, jossa saimme projektiksemme Jyväskylän Jalkapallo Klubin kotisivujen uuden ulkoasun suunnittelemisen sekä toteutuksen. Huomasimme nauttivamme suuresti tämänkaltaisesta työstä ja projekti sai positiivista palautetta. Löysimme oman it-alan sektorimme jossa haluaisimme tulevaisuudessakin työskennellä.

Tietojärjestelmäprojekti opintojakson loputtua yhteydenottoja alkoi tulla niin yksityishenkilöiltä kuin myös yrityksiltä. Saimme tilauksia erilaisista kotisivuprojekteista ja aloimme toteuttaa niitä. Huomasimme, että kysyntää on valtavasti, jopa ilman markkinointia, ja tämän tyyppinen työ kiinnosti meitä molempia. Talvella 2010 aloimme keskustella vakavasti oman yrityksen perustamisesta jolloin voisimme ansaita opiskelujen ohella hieman rahaa. Aloimme toteuttaa erilaisia projekteja henkilökohtaisten kontaktien avulla.

Kevät ja kesä 2011 kuluivat tehdessämme kotisivuja yrityksille kesätyöpaikkojemme ohella. Koulun alettua syksyllä tulimme siihen tulokseen että on aika laittaa suunnitelmat toteen ja perustaa oma yritys. Olimme nyt tehneet kohta vuoden harrastemielellä projekteja, joista oli karttunut ammattitaitoa ja rohkeutta ottaa seuraava askel kohti yrittäjyyttä.

Yrityksemme tekee nettisivuja sekä verkkomarkkinointia pienille ja keskisuurille yrityksille. Käytämme hyväksemme avoimenlähdekoodin julkaisujärjestelmiä kuten Joomla sekä Wordpress. Tavoitteenamme on myös tehdä omia sovelluksia sivuille kuten ajanvarausjärjestelmiä. Kaltaisellemme yritykselle löytyy kysyntää paljon tällä hetkellä, suurin osa koska yritysten kotisivuista on vanhentuneita tai niitä ei ole lainkaan. Osaamisemme uusista avoimenlähdekoodin julkaisujärjestelmistä vankistaa ammattitaitoa, jota pystymme käyttämään hyväksi toteuttaessamme erilaisia projekteja asiakkaiden toiveiden mukaisesti.

Haastavinta yrityksemme toiminnassa on varmistaa jatkuvuus asiakkaiden saamisessa. Olemme kuitenkin pieni yritys, jonka resurssit ovat rajalliset. Työharjoittelun aikana tavoitteenamme ei ole elättää itseämme kokonaan yrityksen tuotoilla vaan laittaa kaikki perusteet kuntoon kuten omia teemoja julkaisujärjestelmiin sekä ajanvarausjärjestelmä. Kuitenkin tällä hetkellä asiakastilanteemme näyttää valoisalta lukuisten tarjouspyyntöjen ansiosta. Jaamme aluksi resurssimme palveluiden ja tuotteiden kehittämiseen sekä muutaman projektin toteutukseen joissa käytämme jo valmiita ratkaisuja, joita olemme käyttäneet hyväksi aiemmissa projekteissa.

Opinnäytetyössä kerrotaan, mitä kaikkea tarvitaan yrityksen perustamiseen ja mitä pitää ottaa huomioon, kuten esimerkiksi yritysmuodot, lakiasiat, liiketoimintasuunnitelma, rahoitus- ja tukimahdollisuudet ja liikeidea.

Opinnäytetyön tarkoituksena on toimia ohjenuorana ja tietolähteenä ihmisille, jotka ovat kiinnostuneita oman IT-alan yrityksen perustamisesta. Työssä käydään läpi vtarkemmin Jyväskylän alueella olevia mahdollisuuksia, mutta perusrunkoa voi käyttää hyväkseen paikkakunnasta riippumatta.

Opinnäytetyö tukee samalla oman yrityksemme perustamisprosessia, koska nämä ovat asioita joita jokaisen yrittäjäksi ryhtyvän tulee opiskella yritystä perustettaessa. Käymme myös vaiheittain läpi oman yrityksemme valinnat eri tilanteissa.

2 TUTKIMUSASETELMA

2.1 TUTKIMUKSEN TAUSTA

Tutkimuksen tarkoituksena on tuottaa yksityiskohtaista tietoa lukijalle yrityksen perustamisesta, yritysmuodoista, rahoituksesta sekä muista mahdollisuuksista toimia yrittäjänä. Tavoitteena on koota tiivis ja informatiivinen paketti yrityksen alkuvaiheista it-alan sektorilla Jyväskylän talousalueella. Luettuaan tämän opinnäytetyön lukijalla on tarpeeksi teoreettista tietoa siitä, kuinka perustaa oma

yritys sekä hakea sille rahoitusta. Käytämme omaa yritystämme esimerkkinä eri vaiheiden läpikäymisessä.

2.2 Näkökulma ja perustelut

Tämän opinnäytetyö on kirjoitettu niiden henkilöiden näkökulmasta jotka ovat kiinnostuneita yleisesti yrittäjyydestä mutta eivät vielä ole ottaneet viimeistä askelta sitä kohti. Yrityksen perustaminen ja yrittäjäksi ryhtyminen on iso päätös, ja sitä tulee harkita tarkkaan. Tämän työn avulla pyrimme helpottamaan yrittäjyyden alku taipaletta kertomalla niistä sekoista sekä tehtävistä jotka pitää ottaa huomioon ja saada toteutetuksi. Lisäksi kerrotaan mistä kaikkialta voi saada erilaisia tukia elinkeinon harjoittamista varten.

Aiheesta on saatavilla valtavasti tietoa internetistä sekä kirjoista. Työmme kuitenkin poikkeaa aikaisemmista tutkimuksista, koska pureudumme it-alan yrittäjyyteen juuri Jyväskylän talousalueella. Osaamista, tiloja ja pääomaa löytyy huomattava määrä varsinkin Nokian lähdön jälkeen.

Aihe on ajankohtainen nyt ja tulevaisuudessa, koska uusia yrityksiä tullaan perustamaan aina. Varsinkin tällä hetkellä case-esimerkkinä toimivalla yritykselle on huomattavasti kysyntää.

2.3 Tutkittavan alueen rajaus

Tutkimus rajataan it-alan perustamiseen. Se pitää sisällään yrityksen perustamisessa huomioitavat seikat, lainsäädännölliset asiat, rahoituksen hakemisen sekä yritysmuodot. Työ keskittyy Jyväskylän talousalueelle, joten rahoituksen suhteen kerrotaan mahdollisuuksista juuri tällä alueella. Työssä ei käydä läpi markkinointisuunnitelmia tai käsitellä yrityksen taloutta yksityiskohtaisesti. Käytämme esimerkkinä omaa yritystämme.

2.4 Toimeksiantaja

Hartikainen Penttinen Design Ay

2.5 Tehtävä ja tavoite

Toteutuessaan opinnäytetyö toimii ohjekirjana niille jotka pohtivat yrityksen perustamista. Luettuaan työ lukijalla on selvä kuva yritysmuodoista, mahdollisista rahoituksista sekä muista seikoista, joita tulee ottaa huomioon yritystä perustettaessa.

2.6 Tutkimuskysymykset

Tutkimusongelma:

Kuinka perustaa uusi it-alan yritys?

Alaongelmina ovat:

Miten arvioida liikeidean kannattavuus ja kuinka kehittää sitä?

Mitä lainsäädännöllisiä asioita pitää ottaa huomioon yritystä perustettaessa?

Mikä yritysmuoto kannattaa valita?

Mistä haetaan rahoitusta/tukea liikeidealle?

2.7 Tutkimuksen toteutus

Yrityksen perustamisvaiheet

Tutkimuksen ensimmäinen vaihe on käydä läpi liikeidean perusteet, sillä liikeidea on jokaisen yrityksen peruspilari. Tutkitaan, onko liikeidea toimiva vai ei, tai saadaanko siitä toimiva kehittämällä sitä. Toimivan liikeidean pohjalta rakennetaan liiketoimintasuunnitelma. Tutkimuksessa käydään läpi liiketoimintasuunnitelman eri vaiheet ja tutkitaan sen pohjalta liiketoiminnan kannattavuutta.

Lisäksi tutkitaan, mitä lainsäädännöllisiä asioita pitää ottaa huomioon yritystä perustettaessa ja sen jatkuvassa toiminnassa. Opinnäytetyössä tutkitaan myös, mitä erilaisia rahoitus- ja tukimahdollisuuksia löytyy Jyväskylän alueelta erikokoisille yrityksille.

Yritysmuodot

Työssä esitellään kaikki yleisimmät yritysmuodot. Lisäksi selvitetään, miten perustaa mikäkin yritys ja mitä siihen tarvitaan

Case esimerkki

Työssä esitellään oman yrityksen ratkaisut tutkintasuunnitelman mukaisesti: liikeidea, liiketoimintasuunnitelma, yritysmuoto, lainsäädännölliset asiat, tuki- ja rahoitussuunnitelmat, sekä perustelut, miksi päädyimme näihin vaihtoehtoihin.

3 YRITYKSEN PERUSTAMISVAIHEET

3.1 Mitä on yrittäjyys?

”Yrittäjyys on monipuolinen ja suora tapa vaikuttaa omaan tulevaisuuteen.”
(Yrittäjyys N.d. Artikkelin Jyväskylän yliopiston sivuilta)

Yrittäjyys on varmasti käynyt meidän monen mielessä joskus. Mahdollisuus olla oman itsensä herra ja tehdä töitä silloin kuin siltä tuntuu. Pitää kuitenkin muistaa, että lisääntyvän vapauden myötä myös vastuu omasta onnistumisesta kasvaa. Yrittäjä on kuitenkin aivan tavallinen työntekijä siinä missä muutkin ihmiset. Erona voidaan pitää kuitenkin sitä, että yrittäjä luo itselleen työpaikan ja työllistää itse itsensä. Monille yrittäjille vapaus ja itsensä toteuttamisen mahdollisuus ovat parhaita puolia yrittäjyydessä.

Yrityksen perimmäisenä tarkoituksena on tuottaa tulosta eli ansaita rahaa. Raha ei kuitenkaan ilmesty tyhjästä, vaan yrityksellä pitää olla suunnitelma, miten tulosta tullaan tekemään. Tätä suunnitelmaa kutsutaan liikeideaksi. Se sisältää keinot, miten rahaa tullaan ansaitsemaan. Toisin sanoen ilman liikeidea ei voi olla yritystä. Erilaisia ideoita löytyy mistä tahansa, mutta todella harva niistä on kannattava. Tulee pohtia tarkasti, onko liikeidea toteutuskelpoinen, onko joku jo toteuttanut sen, ja jos on, niin mitä teidän yrityksenne tarjoaa paremmin kuin kilpailijanne. Liikeidea kuitenkin on kiteytettynä syy, minkä takia yritys on olemassa.

Yrittäjä on lähes poikkeuksetta aina jonkun alan ammattilainen. Tärkein taito yrittäjällä on hallita oman alan työtehtävät, aivan kuten palkkatyössäkin. Tieto omasta osaamisesta alalla antaa mahdollisuuden toimia omana työnantajanaan. Yrittäjällä on myös johtaja, jos ei muita, niin oma vähintäänkin itsensä. Johtaminen on taitolaji, joka vaatii hyvää vuorovaikutusta. Voittoa tuottava liiketoiminta on päivittäin velvollisuuksien täyttämistä, ja se edellyttää motivaation säilymistä työtä

kohtaan. Yrittäjyys ei ole aina ruusuilla tanssimista, minkä takia luonteen pitää olla sopiva ja ennen kaikkea tulee olla halu tehdä töitä. Ei ole olemassa mitään yrittäjyyteen vaadittavaa erityistä luonteenpiirrettä, vaan yrittäjyys muodostuu erilaisista ominaisuuksista. Erilaisia kykyjä ja ominaisuuksia vaaditaan eri alan yrittäjiltä. Kuitenkin suurimmalla osalla löytyy yhtenäisiä luonteenpiirteitä. Itsensä tutkiskelua kannattaa suorittaa, kun harkitsee yrittäjäksi ryhtymistä. Usein yrittäjyyden taustalta löytyvät kuitenkin tietyt persoonallisuuden piirteet: suoriutumismotivaatio, innovatiivisuus, riskinottohalukkuus ja itsenäisyys.

Yrittämistä voidaan verrata ammattiurheilijan elämään. Tavoitteiden asettaminen ja niihin pyrkiminen vaatii tietynlaisen suoritusmotivaation. Hyvästä suoritusmotivaatiosta kertovia luonteenpiirteitä ovat muun muassa aloitteellisuus, vastuuntunto ja sinnikkyys. Nämä ominaisuudet ajavat yrittäjää kohti tavoitteita. Yrittäjä ja ammattiurheilija saavat jatkuvasti vastaanansa uusia haasteita, joiden selvittämiseen pitää keksiä uusia ratkaisuja. Miten tehdä tuote entistä paremmaksi? Miten kehittää yrityksen toimintaa niin, ettei kyseisiin ongelmiin enää tarvitse törmätä jatkossa? Jotta tässä onnistuttaisiin asioita täytyy tehdä innovatiivisesti ja poikkeavasti.

Kyky ottaa riskejä ja hyvä paineensietokyky ovat erittäin tärkeitä ominaisuuksia hyvälle yrittäjälle. Riskien ottamista tulee kuitenkin optimoida ja pohtia tarkkaan. Turhan suurien riskien ottaminen lisää epäonnistumisen vaaraa. Tämän takia yrittäjän tulee laskea valmiiksi, mitä riskistä hyötyy, ja tiedostaa, mitä voi tapahtua, jos epäonnistuu. Terveen rohkeuden ja itseluottamuksen omaaminen auttaa yrittäjää toimia ulospäin suuntautuneesti yhteistyössä asiakkaiden ja kumppaneiden kanssa. (Sinustako yrittäjä. N.d. Artikkelin Yritys-Suomen sivuilta). Yrittäjyys ei siis ole mikään helposti selitettävissä oleva asia, vaan se koostuu eri osa-alueista. Eri alan yrittäjät tarvitsevat erilaisia ominaisuuksia menestyäkseen. Kaikille kuitenkin on yhteistä halu vaikuttaa omaan tekemiseensä ja toteuttaa itseään.

3.2 Liiketoimintasuunitelman eri osa-alueet

3.2.1 Yritysidea

Kun aletaan pohtia oman yrityksen perustamista, pitää ensin päättää, mille alalle lähtee yrittämään ja mitä tarjoaa. Ennen liikeideaa muodostetaan yritysidea, joka kertoo, mihin yrityksen olemassaolo perustuu ja miksi yritys perustetaan. Yritysidea on asia, jota tarjotaan asiakkaille, ja se voi olla esimerkiksi palvelu, tuote tai ne molemmat yhdessä. On olemassa paljon erilaisia yritysideoita, mutta vain harva niistä on oikeasti kannattava. Mahdollisia lähteitä yritysidealle voi löytää melkein mistä vain, mutta on helpompaa tutkia jotain kokonaisuutta ja niiden tuomia mahdollisuuksia. Uusi teknologia tai 2000-luvun alussa kovassa nosteessa ollut ekologisuus voivat olla mahdollisia yritysidea kokonaisuuksia, joihin keskittyä. Aikaisempi koulutus on hyvä lähtökohta yritysidealle, jolloin ammattiosaaminen vankistaa yrityksen ammattitaitoa.

Kun on määriteltä ala, jolla yritys tulee operoimaan, tulee pohtia hieman, millä tavalla yritys toimii. Tätä kutsutaan yrityksen perusfilosofiaksi (Etälukio - Yrittäjyysväylä, Yritysidea)

Perusfilosofia ilmenee yleisesti yrityksen toiminta-ajatuksena. Toisin sanoen se määrittelee peruslinjauksen, joka kertoo, miksi yritys on olemassa, tai selventää, minkä takia yritys on tarkoitus perustaa. Toiminta-ajatus voidaan määritellä muutamalla lauseella. Cas-esimerkki-tapauksessa yritys tuottaa internet-sivuja vapaan lähdekoodin ohjelmistoilla kilpailukykyiseen hintaan. Toiminta-ajatus kuuluu osana yrityksen strategiaan valintoihin. Tästä syvemmälle mentäessä pohditaan jo liikeideaa.

Imago on iso ja tärkeä osa yritystä. Tämän avulla asiakkaat saavat tietynlaisen mielikuvan yrityksen arvoista ja toiminta-tavoista. Asenteet ja arvostukset sisältyvät imagoon, jonka yritys antaa asiakkailleen. Imago puoli kannattaa hoitaa jo yrityksen alusta asti kuntoon, koska se vaikuttaa vahvasti yrityksen markkinointiin. (Yrityksen perustamisopas, käytännön perustamistoimet, 2007)

3.2.2 Liikeidea

Varsinaista liikeideaa edeltää yritysidea. Omaan ammattitaitoon pohjautuva yritysidea on perustuksiltaan vahvin. Oman osaamisen tiedostaminen sekä kehittäminen on tärkeä osa kokonaisuutta, jota pitää ajatella yrityksen perustamisvaiheessa. Kun yritysidea sekä toiminta-ajatus on luotu, voidaan niiden avulla lähteä luomaan liikeideaa. Liikeideasta käy ilmi miten, yritys aikoo tehdä rahaa ja se vastaa yksinkertaisesti kolmeen kysymykseen: mitä, miten ja kenelle. Pitää kuitenkin muistaa, että liikeideaa tulee kehittää, ja sitä pitää pystyä sopeuttamaan uusiin tilanteisiin sekä ympäristöihin. . (Yrityksen perustamisopas, käytännön perustamistoimet, 2007)

Mitä?

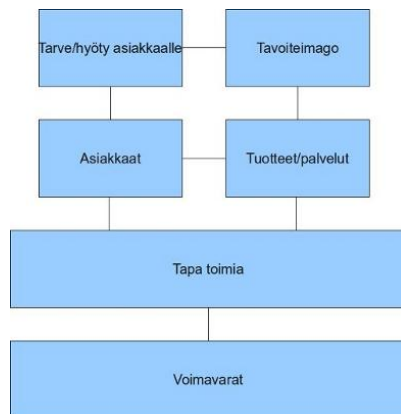
Yksi kolmesta kohdasta, joka vastaa kysymykseen, mitä asiakkaille tarjotaan. Tämä viittaa tuotteeseen tai palveluun, jota yritys tarjoaa asiakkailleen. Liikeideassa tulee pohtia, mitä vahvuuksia ja heikkouksia tarjottavilla tuotteilla ja palveluilla on. Case-esimerkissä tuotteena ovat internetsivut julkaisujärjestelmään valmiiksi räätälöityinä. Näin ollen sivujen päivittäminen on helpompaa ja ohjeiden avulla kuka vain pystyy tekemään kyseisen työn. Markkinoilla on kuitenkin vastaavia palveluita pilvin pimein, joten liikeidea luettaessa pitää tulla esille, mikä on se vahvuus, jonka takia asiakas valitsee juuri sinun palvelusi. Onko kyseessä edullinen hinta, nopea toteutus tai jokin muu seikka, joka saa asiakkaan kiinnostumaan? Tärkeää on saada oma tuote erottumaan kilpailijoista.

Kenelle?

Tässä kohdassa perehdytään siihen, kenelle tuotteita tai palveluita myydään eli asiakkaisiin. Tämä liittyy osaksi ensimmäistä kohtaa. Kun tuotteet ja palvelut on päätetty, pitää selvittää, kenelle niitä tarjotaan ja minkälaisia tarpeita asiakkailla on. Asiaa helpottaakseen voidaan rajata asiakkaat kohderyhmiin. Case-esimerkissä rajaus on tehty yksityisasiakkaan ja yritysasiakkaiden välillä. Nämä kaksi kohderyhmää poikkeavat toisistaan varsin paljon sisällön ja eri vaatimusten suhteen.

Miten?

Kolmas kohta selventää yrityksen resursseja sekä sitä, miten tuote tavoittaa asiakkaan ja miten se aiotaan valmistaa. Yrityksen resursseihin lasketaan muun muassa laitteisto, toimitilat sekä henkilöstö. Taloudellisilla resursseilla tarkoitetaan varoja edellä mainittujen hankkimiseen. Case-esimerkki tapauksessa yrityksellä ei ole kuin laitteisto- sekä henkilö-resursseja. Molemmat yrittäjät tekevät töitä kotoa käsin, joten varsinaista kivijalkakonttoria ei tarvita. (Etälukio - Yrittäjyysväylä, Yritysidea)

KUVIO 1 Liikeidean dynaaminen malli (Yritysidea ja liikeidea n.d. artikkeli Jyväskylän yliopiston sivuilta)

3.2.3 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman avulla pyritään ennakoimaan yrityksen taloudellista tilannetta. Sen pystyy helposti tekemään vaikka Exceliin, jossa listataan tulot sekä menot. Rahoituslaskelman avulla saadaan selville myös kuukausittainen tavoite-tuotto ja pakolliset menot. Tämän avulla pystytään kartoittamaan yrityksen palveluiden vähimmäismyynti, jotta toiminta olisi kannattavaa.

RAHOITUSLASKELMA	2007	
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 364 752,28	
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	2 364 752,28
Investointien rahavirta		
Investointimenot	1 466 260,46	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	-2 131,14	-1 464 129,32
Toiminnan ja investointien rahavirta		900 622,96
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos	-281 586,35	
Saamisten muutos	-626 178,90	
Korottomien velkojen muutos	652 144,49	-255 620,76
Rahoituksen rahavirta		-255 620,76
Rahavarojen muutos		645 002,20
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	15 375 884,40	
Rahavarat 1.1.	14 730 882,20	645 002,20

[KUVIO 2 Excelin tehtävä rahoituslaskelma-pohja](#)

3.2.4 Liiketoimintasuunnitelma

”Liikeidea on suunnitelma, joka kertoo miten yritys toteuttaa perusideansa päämäärinsä pyrkiessään.” (Ikonen, R. Savikko, R. Ikonen, T. 2010. Oman yrityksen perustaminen. Porvoo. Konsultia)

KUVIO 3 Liiketoimintasuunnitelma

Uutta yritystä perustettaessa on hyvä tehdä kirjallinen suunnitelma liiketoiminnasta eli liiketoimintasuunnitelma. Tämän dokumentti kuvaa sitä, miten liikeidea lähdetään viemään eteenpäin käytännössä. Siihen sisältyvät yrityksen toimintaympäristö, toimintatavat sekä tavoitteet. Hyvä liiketoimintasuunnitelma on mahdollisimman yksityiskohtainen ja kattava esitys, jossa on kerrottu ajanjaksolliset päämäärät ja tavoitteet rahoitus- ja kassavirtalaskelmien sekä tulosbudjetin muodossa (Liiketoimintasuunnitelma 2011, Yritys Helsinki sivuilta)

Tässä suunnitelmassa on tarkoituksena käydä läpi kaikki mahdolliset seikat tuotteiden tai palveluiden ominaisuuksista, asiakasryhmistä, markkinoista aina

yrittäjän omaan koulutukseen. Liiketoimintasuunnitelma sisältää myös erilaisia laskelmia yrityksen kannattavuudesta, sekä yrityksen investointitarpeesta. Hyvin tehdyssä suunnitelmassa tuodaan esille myös riskit, jotka saattavat vaikuttaa yrityksen tulokseen ja selviämiseen. Tämä dokumentti toimii kivijalkana ennen kaikkea yrittäjälle itselleen, mutta myös neuvoteltaessa rahoittajien tai liikekumppanien kanssa. Liiketoimintasuunnitelman avulla yrittäjä pystyy todistamaan yrityksen menestymisen ennen tilinpäätöstietoja. Perusteellisesti tehty liiketoimintasuunnitelma antaa kokonaiskuvan yrityksen kannattavuudesta ja tulevaisuuden näkymistä mikä helpottaa rahoituksen hankkimista. Kannattaa myös muistaa, että liiketoimintasuunnitelmaa tarvitaan haettaessa starttirahaa tai yritystukea

3.3 Päivittäis- ja raha-asioiden hoito

3.3.1 Kirjanpito

Kirjanpito sisältää tositteiden keräämisen, järjestämisen sekä rekisteröimisen tietyn menetelmän mukaan, jonka lopputuloksena saadaan laskelma yrityksen taloudesta. Kirjanpidon tehtävä on tuottaa tietoa yrityksen johtamista varten. Tämä kokonaisuus koostuu tuotoista, kuluista, pääomasta, omaisuudesta sekä veloista.

Kirjanpitovelvollisuus koskee kaikkia yrityksiä ja yrittäjän tai yrityksen johdon vastuuna on järjestää kirjanpito. (Kirjanpidon ABC n.d. artikkeli taloushallintoliiton sivuilta)

Kirjanpitoaineisto

Yrityksen alkuajoista saakka on syytä huolehtia, että kaikki liiketapahtumia koskeva aineisto säilytetään ja kootaan. Kaikki asiakirjat, paperit ja tiedostot, jotka syntyvät asioitaessa pankkien, vakuutusyhtiöiden, viranomaisten sekä ennen kaikkea toisten yritysten sekä asiakkaiden kanssa kuuluvat kirjanpitoaineistoon. Se on usein sähköisessä muodossa, kuten esimerkiksi lähetetyistä laskuista oleva tiedosto tai

skannattu ostolaskujen kuitti eli tosite. (Kirjanpidon ABC n.d. artikkeli taloushallintoliiton sivuilta)

Selkokielineen tosite

Tositteen eli kuitin merkintöjen tulee olla selkeitä ja yksinkertaisia, jotta selvää helposti, minkälainen liiketapahtuma on kyseessä. Keskeisin asia tositteessa on tietosisältö. Tietosisällön perusteella laaditaan kirjanpitomerkintä yrityksenkirjanpitoon. Kuittien pitää olla alkuperäisiä, mutta ne voi toki muuttaa toiseen muotoon helpottaakseen kirjanpidon laatimista. Esimerkiksi muuttaa tosite pdf-kuvaksi.

Tositteesta tulee aina löytyä:

- päiväys (luovutus-, lasku- tai maksupäivä)
- mitä ja keneltä on ostettu, kun on kyse ostosta
- mitä ja kenelle on myyty, kun on kyse myynnistä

Maksutositteesta pitää näkyä maksaja, maksun saaja ja maksun syy.

Myös arvonlisäverolaki vaatii tiettyjä laskumerkintöjä:

- laskun antamispäivä
- laskun numero (juokseva tunniste)
- myyjän arvonlisäverotunniste (Y-tunnus)
- ostajan arvonlisäverotunniste käännetyn verovelvollisuuden tilanteissa ja yhteisökaupassa
- myyjän ja ostajan nimi ja osoite
- tavaroiden määrä ja luonne sekä palvelujen laajuus ja luonne
- tavaroiden toimituspäivä, palvelujen suorituspäivä tai ennakkomaksun maksupäivä
- veron peruste (= veroton hinta, johon alv lisätään) verokannoittain ja yksikköhinta ilman veroa ja hyvitykset ja alennukset (jos eivät yksikköhinnassa)
- verokanta

- suoritettavan veron määrä verottomuuden tai käännetyn verovelvollisuuden peruste

Yrityksen pankin tiliote on yksi tärkeimmistä kirjanpidollisista dokumenteista. Tästä selviävät yrityksen maksutapahtumat. Tiliotteeseen pystytään myös kirjaamaan menoja ja tuloja. Tämä on taas hieman sekavampaa, koska tällöin joudutaan liittämään erilaisia alkuperäisiä laskuja. (Kirjanpidon ABC n.d. artikkeli taloushallintoliiton sivuilta)

3.3.2 Verotus

Yleistä verotuksesta ja siihen vaikuttavista asioista

Suomessa veroja saavat periä valtio, kunnat ja kirkko. ”Maksettavat verot ovat joko välittömiä tai välillisiä veroja. Välittömiä veroja ovat mm. valtiolle maksettavat tulovero, perintö- ja lahjavero, varainsiirtovero, kunnalle suoritettava kunnallisvero sekä kirkolle maksettava kirkollisvero. Välillisiä veroja ovat arvonlisävero, valmistevero ja tulli.” (Yrityksen perustamisopas, Yleistä verotuksesta, 2007)

On otettava huomioon, että eri yritysmuotoja kohdellaan eri tavalla, kun kyseessä on verotus. Sen takia onkin tärkeää ensin laskea ja pohtia, mikä on paras ja ”edullisin” yritysmuoto. Yritysmuotoihin eniten vaikuttavat verot ovat välittömät verot, joista tärkeimmät ovat valtiolle maksettava tulovero sekä kunnalle tulojen perusteella maksettava kunnallisvero. Verotukseen vaikuttaa myös yrittäjän oma verotus, joka onkin syytä ottaa huomioon yhdessä yrityksen verotuksen kanssa.

Yhteisövero määrätään aina portaittain 10 kuukauden kuluessa, kunkin yhteisön eli osakeyhtiön, osuuskunnan tms. tilikauden päättymisestä. Muilla verovelvollisilla valtion tuloveron, kunnallisveron sekä kirkollisveron päätös tapahtuu samanaikaisesti kerran vuodessa, viimeistään verovuotta seuraavan kalenterikuukauden loppuun mennessä. Verotuksen toimittaa kotipaikan verovirasto ja siitä lähetetään verotettavalle verotuspäätös, josta ilmenee lopullisen veron määrä. (Yrityksen perustamisopas, Verotuksen toimittaminen, 2007)

Valtiolle maksettava tulovero

Tulovero on valtiolle maksettava vero ja se jakautuu kahteen osaan ansiotuloveroon ja pääomaveroon. Tuloveroa voi joutua maksamaan joko progressiivisesti tai suhteellisesti. Progressiivisesti maksettava tulovero aiheuttaa suuremmat kustannukset, jos tulot lisääntyvät. Palkka, luontoisedut sekä eläketulot maksetaan progressiivisina. Suhteellinen vero on kiinteä veroprosentti tuloista riippumatta. Pääomatulot ja yhteisöverot ovat suhteellisia veroja. (Yrityksen perustamisopas, Valtion tulovero, 2007)

Kunnallis- ja kirkkovero

Kunnallisvero määräytyy tulonsaajan asuinkunnan perusteella, ja kunnallisverolla peritään veroa tulonsaajilta asuinkunnalle. Kunnallisvero ei ole varsinaisesti progressiivinen vero, vaan sitä maksetaan tulojen mukaan, mutta eri vähennyksien takia pienempituloiset maksavat vähemmän kunnallisveroa. Loppujen lopuksi kaikki maksavat kuitenkin saman verran kunnallisveroa suhteutettuna tuloihin. Kirkollisvero on yhdestä prosentista kahteen prosenttiin, ja henkilö joutuu maksamaan kirkollisveroa vain jos hän kuuluu evankelis-luterilaiseen, ortodoksiseen tai Olaus Petri -seurakuntaan. Yhteisöt ja osakeyhtiöt maksavat aina kirkollisveroa, koska se on osana 26%:n tuloveroa. (Yrityksen perustamisopas, Kunnallis- ja kirkollisvero, 2007)

Yritysten ja eri yritysmuotojen verotus

Eri yritysmuotoja koskee erilainen verotustapa. Tässä osiossa käydäänkin läpi sitä, mitkä asiat vaikuttavat eri yhtiömuotojen verotukseen.

Yksityisliike / toiminimi

Tulovero

Yksityisliikkeessä pääomatulon verokanta on 28 %, ja ansiotulojen verokanta on progressiivinen. Yrityksen nettotulos lasketaan yhteen yrittäjän muiden tulojen

kanssa. Esim. jos Erkki Yrittäjä käy oman yrityksensä lisäksi päivätöissä toisessa yrityksessä lasketaan tästä sivutyöstä saadut tulot nettotulokseen. Yrityksen tuloksesta on pääomatuloa edellisen vuoden nettovarallisuudelle laskettava 20%:n vuotuinen tuotto. Yrittäjä voi kuitenkin halutessaan vaatia pääomatulo-osuudeksi 10%:n tuottoa, jolloin muu osa on ansiotuloa.

”Pääomatulo-osuuden laskeminen vuotuisena tuottona merkitsee sitä, että 12 kuukautta lyhyempi tilikausi pienentää pääomatulo-osuutta ja 12 kuukautta pidempi tilikausi vastaavasti suurentaa sitä. Ensimmäisenä vuonna vuotuinen tuotto lasketaan verovuoden nettovarallisuudelle. Yrittäjäpuolisoiden välillä pääomatulo jaetaan omistusosuuksien suhteessa, ja ansiotulojen jako tapahtuu yrityksessä tehdyn työn suhteessa. Mikäli työmääristä ei ole todisteita, jaetaan ansiotulot tasan. (Yrityksen perustamisopas, Yksityisliike, 2007)

Osakeyhtiö

Tulovero

Henkilöyhtiöt itsessään eivät ole verovelvollisia, vaan verotettava tulo muodostuu yhtiömiesten tuloista. Tulon jako tapahtuu yhtiömiesten kesken, niin kuin yhtiösopimuksessa on määritetty tulo-osuudet. ”Kommandiittiyhtiössä äänettömän yhtiömiehen osuus tulosta on panokselle maksettu korko.” Pääomatulon verokanta on 28 %, ansiotulon verokanta on progressiivinen. ”Yhtiömiehen tulo-osuudesta pääomatuloa on määrä, joka saadaan laskemalla 20 %:n vuotuinen tuotto hänen osuudelleen elinkeinotoiminnan nettovarallisuudesta edellisen verovuoden päättyessä. Muu osa on ansiotuloa. Henkilöyhtiöissä tapahtuva voitonjako on verovapaata, ja tämän avulla ei tarvitse maksaa palkkoja yhtiömiehille ja voidaan säästää työnantajan sosiaaliturvamaksut. (Tuloverotus. N.d. Artikkelit veroviraston sivustolta)

Yhtiön tulovero

Suhteellinen 24,5 %:n verokanta. (Tuloverotus. N.d. Artikkelit veroviraston sivustolta)

Osakkaan tulovero

Pääomatulon verokanta on 28 % , ja ansiotulojen verokanta on progressiivinen.

Osakeyhtiön osakkaalle osinkotulot ovat verovapaata tuloa. Ne ovat joko pääomatuloa tai ansiotuloa riippuen osingon määrästä ja yhtiön nettovarallisuudesta. Ansiotulosta peritään 1,28 %:n suuruinen sairaanhoitomaksu ja 0,75%:n päivärahamaksu.

Osuuskunta

Osuuskunnan tulovero

Suhteellinen 24,5 %:n tuloverokanta.

(Tuloverotus. N.d. Artikkelit veroviraston sivustolta)

Jäsenen tulovero

Jäsenille maksettava ylijäämänpalautus on lisäpalkkaa siinä tapauksessa, kun se perustuu tehtyyn työhön. ”Elinkeinoharjoittajana toimivalle jäsenelle ylijäämänpalautus on ko. tulolähteen tuloa, joka jaetaan ansio- ja pääomatuloksi yhdessä muiden elinkeinotulolähteen tulojen kanssa. Osuuspääoman korko on jäsenen pääomatuloa. Tällainen tulo on kuitenkin 1500 euroon asti kokonaan verovapaata tuloa. Ylimenevästä osasta 70 % on pääomatuloa ja 30 % verovapaata tuloa. Pääomatulon verokanta on 28 %.” (Yrityksen perustamisopas, Osuuskunta, 2007)

3.3.3 Rahoitus

Yrittäjä tarvitsee monesti yritystä perustaessaan rahoitusta saadakseen liiketoiminnan alkuun tai ylläpitääkseen sitä alussa. Yrittäjällä onkin monia eri kanavia, mistä hän voi hakea erityyppisiä rahoitusvaihtoehtoja, esim. lainat, avustukset ja takaukset. Tässä osiossa käydään läpi yleisimpiä rahoituskeinoja ja rahoittajia, joista yrittäjä voi hakea erityyppistä rahoitusta.

Starttiraha

Yrityksen perustamisvaiheessa olisi optimaalista, että yrittäjän talous olisi niin hyvässä kunnossa, että hän pystyisi elättämään itsensä, jos yritystoiminnasta saatavat tulot eivät riitä elättämään yrittäjää tai hänen perhettään. Starttiraha onkin luotu helpottamaan yrityksen alkutaipaletta ja mikäli yrittäjä kokee, että hän tarvitsee apua alun talousvaiheessa voi hän hakea starttirahaa.

Starttirahan myöntää työvoimatoimisto. Hakijan tarvitsee toimittaa työvoimatoimistolle liiketoimintasuunnitelma, yritysneuvojan lausunto liiketoimintasuunnitelmasta, mahdolliset rahoittajien lausunnot ja verovelkatodistus, josta selviää onko hakijalla maksamattomia veroja tai muita perittäviä maksuja. Verotodistus ei saa olla yli kolmea kuukautta vanhempi. Hakemus on hyvä jättää noin kolmea viikkoa ennen yritystoiminnan aloittamista. Jyväskylän alueella starttirahan hakemisessa hyvää apua tarjoaa Luotsi.

Starttiraha koostuu kahdesta eri osasta: perustuesta ja lisäosasta. Perustuki on kiinteä osuus starttirahasta, ja vuonna 2012 sen suuruus on 31,36 euroa/päivä. Lisäosa määräytyy yksilöittäin työ- ja elinkeinotoimiston päätöksen mukaan, mutta lisäosan suuruus on enintään 60% perustuen määrästä. Starttirahaa maksetaan niiltä päiviltä, jolloin yrittäjä työskentelee yrityksessä, maksimissaan kuitenkin viideltä päivältä viikossa. (Starttiraha. N.d. Artikkelit Työ- ja elinkeinotoimiston nettisivuilta)

Starttirahaa voidaan maksaa hakijalle enintään 18 kuukauden ajan. Starttirahan maksu tapahtuu jaksoissa, ja ennen toisen jakson päätöstä arvioidaan, onko hakija oikeutettu vielä starttirahaan. Hakija voidaan määrätä esim. Starttiselvitykseen, jonka pohjalta asiaa arvioidaan. Starttiselvitysten pohjalta määritellään, onko liiketoiminta käynnistynyt suunnitelmien mukaisesti, tarvitseeko yritys apua tai turvaako liiketoiminta jo yrittäjän. Mikäli liiketoiminta ei ole käynnistynyt suunnitelmien mukaan tai yrittäjä ansaitsee jo tarpeeksi liiketoiminnallaan, ei lisärahoitusta myönnetä. (Yrityksen perustamisopas, Starttiraha (työvoimatoimistot), 2007)

Starttirahaa myönnetään yrittäjäksi ryhtyville, ja sitä voivat hakea työttömät työnhakijat, palkkatyöstä, opiskelusta ja kotityöstä täysipäiväiseksi yrittäjäksi aikovat henkilöt. Starttirahan myöntämiselle edellytykset ovat kaikilla hakijoilla muuten samat, mutta muille kuin työttömille työnhakijoille on vielä omat vaatimuksensa.

Tarkemmat edellytykset voi katsoa Finlexin kotisivuilta työllistystuki toimeentulon turvaamiseksi -kohdan alta.

Kaikkia ryhmiä koskevat edellytykset:

- Hakijalla on yrittäjäkokemusta tai yrittäjätoiminnassa tarvittava koulutus, joka voidaan järjestää myös tuen maksamisen aikana.
- Hakijalla arvioidaan olevan muutoin riittävät valmiudet aiottuun yritystoimintaan yritystoiminnan laatu ja vaativuus huomioon ottaen.
- Aloitettavaksi aiotulla yrityksellä on edellytyksiä kannattavaan toimintaan.
- Hakija ei saa valtionavustusta omiin palkkakustannuksiinsa.
- Hakijalle ei makseta työttömyysturvalain mukaista työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea samalta ajalta.
- Yritystoimintaa ei ole aloitettu ennen kuin tuen myöntämisestä on päätetty.
- Yritystoiminta ei ilmeisesti käynnistyisi ilman hakijalle myönnettävää tukea.
- Tuki ei vääristä samoja tuotteita tai palveluja tarjoavien välistä kilpailua.

Lisäksi muille kuin työttömälle työntekijälle edellytyksinä on, ettei hakija saa samalta ajalta:

- palkkaa tai korvausta tekemästään yritystoimintaansa liittymättömästä työstä, jolloin palkkana pidetään myös vuosiloma-ajan palkkaa ja irtisanomisajan palkkaa sekä sellaista työttömyysturvalain 3 luvun 6§:n 1 momentissa tarkoitettu taloudellista etuutta, jonka on katsottava turvaavan kohtuullisen toimeentulon

- kansaeläkelain (568/2007) mukaista vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä, minkään työeläkelain mukaista vanhuus-, työkyvyttömyys-, työttömyys- tai osa-aikaeläkettä, maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/1990) mukaista sukupolvenvaihdoseläkettä taikka maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) mukaista luopumistukea
- sairausvakuutuslain (1224/2004) mukaista äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa, sairauspäivärahaa tai erityshoitorahaa
- Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain(566/2005) mukaista kuntoutusrahaa tai -avustusta, työntekijän eläkelain (395/2006) 3 §:ssä tarkoitettujen lakien, eläkeohjesäännön tai eläkesääntöjen mukaista kuntoutusrahaa taikka ansionmenetykskorvausta tapaturmavakuutuksen, liikennevakuutuksen tai sotilasvammalain(404/1948) kuntoutusta koskevien säännösten perusteella
- opintotukilain (65/1994) mukaista opintotukea.

Hakijalta ei edellytetä työsuhteen, opintojen tai koulun päättämistä, vaan myöntämisen edellytyksenä on, ettei edellä mainittuja etuuksia makseta.

Starttirahaa ei myönnetä, jos:

- hakija siirtyy työsuhteessa tai julkisoikeudellisessa palvelussuhteessa tehdystä työstä tekemään samaa työtä työttömyysturvalain 2 luvun 5 §:n 5 momentissa tarkoitettuna palkansaajaan rinnastettavana yrittäjänä
- hakijan esittämän liiketoimintasuunnitelman perusteella tai muutoin on ilmeistä, että hakijan pääasiallinen toimeksiantaja olisi hänen aiempi työnantajansa.

.(Työllistämistuki toimeentulon turvaamiseksi, 2002, Lainsäädäntö Finlexin sivuilta)

Avustukset (TE-Keskusten yritysosastot)

Tällä hetkellä yrityksille myönnettäviä avustuksia ovat kehittämisavustus ja yritysten toimintaympäristön kehittämisavustus.

Avustus voidaan myöntää hankkeisiin, joissa avustuksella arvioidaan olevan merkittävä vaikutus hankkeen toteuttamiseen:

nopeammassa aikataulussa

korkeatasoisempana

laajempaan tai

hanketta ei toteuteta ilman myönnettävää avustusta,

Avustukset suunnataan hankkeisiin, jotka edistävät:

uuden yritystoiminnan syntymistä

uusien tuotteiden, palvelujen ja tuotantomenetelmien kehittämistä sekä

käyttöönottoa

tutkimustulosten kaupallistamista ja innovaatiotoimintaa

uuden teknologian soveltamista ja käyttöönottoa

pienien ja keskisuurten yritysten yhteistoimintaa

alueiden yritystoiminnan monipuolistamista tai vahvistamista tai

yritysten ja oppi- ja tutkimuslaitosten sekä yritysten ja muiden julkisten yhteisöjen

yhteistoimintaan.

(Yrityksen perustamisopas, Avustukset yritystoiminnan edistämiseksi, 2007)

”Rahoitus on aina hankinnanvaraista tukea ja se myönnetään kustakin hankkeesta erikseen tehtävän yritys- ja hankearvioinnin perusteella.” (Lainsäädäntö n.d. Artikkelin valtionsäädöstietopankin sivustolta)

Yrityksen kehittämisavustus

Yrittäjän on mahdollista hakea yritystoimintaansa varten kehitysavustusta

parantaakseen yrityksen kilpailukykyä. Hankkeella johon kehitystä haetaan, täytyy

olla merkittävä vaikutus yrityksen kilpailukykyyn pitkällä aikavälillä. Kehitysavustusta

voidaan myöntää myös investointeihin tai muihin kehittämistoimenpiteisiin, ja pienet

yritykset voivat saada avustusta toiminnan aloittamiseen, laajenemiseen tai

lisätyöntekijöiden palkkakustannuksiin.

Hankkeet joihin rahoitusta voidaan myöntää, liittyvät:

Kasvuun,

Teknologiaan,

Kansainvälistymiseen,

tuottavuuteen tai

liiketoimintaosaamiseen.

Avustusta ei myönnetä kalatalouteen, maatalouteen, metsätalouteen,

maataloustuotteiden jalostukseen tai markkinointiin.

(Yrityksen perustamisopas, Yrityksen kehittämisyhteistyö, 2007)

Yritysten toimintaympäristön kehittämisyhteistyö

Yritysten toimintaympäristön kehittämisyhteistystä voidaan myöntää hankkeisiin, jotka parantavat yrityksen toiminta ympäristö tai yritystoiminnan kehittymistä. Tukea voidaan myöntää voittoa tavoittelemattomille julkisille ja yksityisille yhteisöille sekä säätiöille.

Menoja joita varten tukea voidaan myöntää ovat:

- ulkopuolisten palvelujen ja asiantuntijoiden käytöstä aiheutuviin menoihin
- palkkamenot
- matkamenot
- tilojen sekä koneiden ja laitteiden vuokrista aiheutuviin menot
- investointimenot
- raaka-aine- ja puolivalmistemenot
- yleiskustannuksista aiheutuviin menot, kuitenkin enintään 10 prosenttia avustuksen piirin hyväksyttävistä menoista.

Myönnettävä avustus on enintään 80 prosenttia avustuksen perusteena olevista hyväksyttävistä menoista.. (Yrityksen perustamisopas, Yritysten toimintaympäristön kehittämisyhteistyö, 2007)

Finnvera Oy

Finnvera on suomen valtion omistama yritys, joka tarjoaa yrityksille lainoja, takauksia, pääomasijoituksia ja vientitakuuta. Finnveran ideana on toimia rahoitusmarkkinoiden täydentäjänä, ja se toimii yhteistyössä muiden rahoittajien kanssa. Tässä osiossa kerrotaan muutamista Finnveran tarjoamista ratkaisuksista, jotka ovat tärkeitä uuden yrittäjän kannalta.

Yrittäjälaina

Yrittäjälainalla voidaan rahoittaa osakeyhtiön osakepääomaa tai oman pääoman rahastoa avoimessa tai kommandiittiyhtiössä. Tämä laina sopiikin hyvin aloittaville yrityksille, jos alkuvaiheen myynnit eivät vielä riitä kattamaan yritystoimintaa.

”Kohdeyrityksen on täytettävä EU:n pk-yritystä koskevat kriteerit, ja sillä tulee olla edellytykset kannattavaan liiketoimintaan.” Yrittäjälaina on henkilökohtainen laina ja saajan on osallistuttava yrityksen operatiiviseen toimintaan päätoimisesti.

”Yrittäjälainaa voidaan myöntää osakeyhtiön osakkaalle, jonka osuus osakepääomasta ja äänivallasta on yrittäjälainalla rahoitetun sijoituksen tai osakekaupan jälkeen vähintään 20 %, avoimen yhtiön yhtiömiehelle tai kommandiittiyhtiön vastuunalaiselle yhtiömiehelle. (Yrittäjälaina n.d. artikkeli finnveran sivustolta)

Investointi- ja käyttöpääomalaina

Investointi- ja käyttöpääomalaina sopii uusille sekä jo toimiville yrityksille, ja se on tarkoitettu erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille. Lainan käyttötarkoituksena voi olla kotimaisten rakennus-, kone- ja laiteinvestointien, käyttöpääomatarpeiden sekä erilaisten omistusjärjestelyjen rahoitus. (Investointi- ja käyttöpääomalaina, n.d. artikkeli finnveran sivustolta)

3.3.4 Vakuutukset

Yrittäjän tulee selvittää ja miettiä tarkasti, mitä vakuutuksia pitää ottaa uutta yritystä perustettaessa. Varsinaisesti muita pakollisia vakuutuksia ei ole kuin

yrittäjän eläkevakuutus (YEL), ellei yrityksen toimiala tai sen toiminnan laatu sitä edellytä. Pakollisia vakuutuksia syntyy, kun yritys palkkaa itselleen työntekijöitä. Vakuutusten avulla ehkäistään yrityksen toimintaan liittyviä riskejä. Kannattaa miettiä yhdessä vakuutusasiantuntijan kanssa, mitä mahdollisia vakuutuksia tulee ottaa. Tärkeimpänä on vakuuttaa itse yrittäjä esimerkiksi tapaturmien varalle. Tapaturmavakuutukset ovat yrittäjille vähennyskelpoisia, vaikka ne kattavat myös vapaa-ajan. Muita yleisiä vakuutuksia on vastuuvakuutus, jonka yhtiökumppani tai asiakas edellyttää yhteistyön turvaamiseksi. (Yrityksen perustamisopas, käytännön perustamistoimet)

Työvälineet ja työkoneet tulee ainakin IT-alalla vakuuttaa, koska ne ovat välttämättömiä ja arvokkaita työnteon kannalta. Lisäksi rikkoutuneen tai varastetun koneen menoerä on ainakin case-esimerkki yrityksessä kohtuullisen iso. Jos yrityksellä on kivijalka konttori, tulee se myös vakuuttaa mahdollisten vahinkojen varalle.

Erilaisia vakuutus-vaihtoehtoja yrittäjälle sekä yritykselle on valtava määrä. Eri toimialojen yritykset tarvitsevat eri vakuutuksia. Tämän takia on kannattavaa perehtyä asiaan asiantuntijan kanssa, jotta löytää juuri sopivat ja tarpeeksi kattavat vakuutukset omaan yritystoimintaan liittyen.

Case-esimerkin yritys toimii ilman vakuutusta tällä hetkellä. Työt tehdään kotipäätteillä, jotka ovat kotivakuutuksen piirissä. Hartikainen Penttinen design ei omista mitään irtaimistoa eikä ole vuokralla missään, minkä johdosta vakuutuksia ei ole otettu. Myöskään YEL-vakuutusta ei ole hankittu, koska kumpikaan yrityksen perustajista ei työskentele täyspäiväisesti yrityksessä.

Lakisääteiset vakuutukset

Suomen laki velvoittaa yrittäjää ottamaan yrittäjän eläkevakuutuksen tai maatalousyrittäjän eläkevakuutuksen. Nämä vakuutukset toimivat yrittäjän sosiaaliturvana. Lisäksi eri toimialojen yritykset ovat veloitettuja ottamaan lisävakuutuksia, kuten ympäristövahinkovakuutus, liikennevakuutus, potilasvakuutus ja

apurahansaajan eläkevakuutus.(Lakisääteinen vakuutus n.d. artikkeli sosiaali- ja terveysministeriön sivuilta) Case-esimerkki-yritys ei ole ollut velvollinen ottamaan näistä vakuutuksista mitään.

Yrittäjän eläkevakuutus (YEL)

Suomen lain mukaan yrittäjän on otettava työeläketurva yrittäjän eläkelain (YEL) mukaan.

Kuitenkaan pelkkä yrityksen omistaminen ei riitä yrittäjävakuutuksen perustaksi, vaan se edellyttää työntekoa yrittäjänä. Eri seikat kuten erilaiset yhtiömuodot ja omistussuhde, voivat vaikuttaa yhtiön työntekijän vakuutukseen. YEL -vakuutus tulee ottaa, jos

- yrittäjä työskentelee yrityksessä
- yrittäjä on 18–68 vuotias. Vakuuttamisvelvollisuus alkaa 18 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta ja päättyy 68 vuoden iän täyttämiskuukauden lopussa.
- yritystoimintaa harjoitetaan vähintään 4 kuukautta
- yrittäjän työtulo ylittää vuosittain vahvistetun työtulon (7 105,84 €/v vuonna 2012)
- yrittäjän ansiotulo ei kuulu minkään muun eläkelain piiriin.

Vakuutusmaksut määräytyvät vakuutettavan työtulon perusteella. Alle 53-vuotiaan yrittäjän YEL-vakuutusmaksu vuonna 2012 on 22,5 % työtulosta. 53 vuotta täyttäneen yrittäjän maksu on 23,8 %. Maksu nousee 53 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterivuoden alusta. (Yel vakuutus n.d. artikkeli yrittajat.fi sivustolta) Vakuutuksen suuruus sovitaan vakuutusta tehtäessä, eli toisin sanoen työnpanos pyritään etukäteen hinnoittelemaan. Eläketurvakeskuksen sivuilta löytää ohjekirjan työtulon määrittämiseksi eri toimialoilla.

Yrittäjän eläkevakuutuksen ottamista valvotaan eläketurvakeskuksen toimesta, ja mikäli yrittäjä on laiminlyönyt lakisääteistä vakuutusta, saa yrittäjä kehotuksen korjata asia. Kehotuksen noudattamatta jättäminen johtaa vakuutuksen ottamista

eläketurvakeskuksen johdolla yrittäjän kustannuksella. (Yel vakuutus n.d. artikkeli yrittajat.fi sivustolta)

Vapaaehtoiset vakuutukset

Erilaisia vapaaehtoisia vakuutuksia yrittäjälle on paljon. Vakuuttamiset hoitavat vakuutusyhtiöt. Kannattaa miettiä tarkkaan, minkälaisia vakuutuksia tulet tarvitsemaan turvataksesi esimerkiksi laitteiston hajoamisen tai vaikkapa tapaturman varalta.

Yrittäjät jäävät laki-sääteisen tapaturmavakuutuksen ulkopuolelle, minkä johdosta kannattaa harkita yrittäjän tapaturmavakuutuksen ottamista. Tämä on voimassa työ- ja vapaa-aikana, ja se kattaa tapaturma ja ammattitaudit.

4 YRITYSMUODOT

Oikean yritysmuodon valintaan ei ole mitään suoraa yksinkertaista vastausta, vaan oikea yritysmuoto kullekin yritykselle on monen tekijän summa. Onkin tärkeää ensin tutustua kaikkiin yritysmuotoihin ja pohtia, mikä näistä on sopivin vaihtoehto omassa tapauksessa. Yritysmuodoilla on erilainen rakenne, ja niistä valittaessa tulisikin huomioida ainakin seuraavat asiat.

Perustajien lukumäärä

Yksin tehtävä liiketoiminta tapahtuu usein toiminimen kautta, mutta on myös mahdollista perustaa yhden miehen osakeyhtiö. Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö eli henkilöyhtiöt vaativat vähintään kaksi perustajajäsentä. Jos yrityksen perustajia on enemmän, vaihtoehtoina ovat osakeyhtiö ja osuuskunta.

Pääoma

Yrityksen toiminnan laatu ja laajuus vaikuttavat yrityksen yritysmuodon valintaan. Kaikki yritysmuodot vaativat ainakin nimellisen panoksen yrityksen perustamismaksuna. Tapauksissa, joissa pääoman tarve on vähäinen, vaihtoehtoja ovat toiminimi, avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö. Kommandiittiyhtiöön tarvitaan rahallinen panos vain äänettömältä yhtiömieheltä. Osakeyhtiö on yleensä oikea vaihtoehto laajamittaiselle ja paljon pääomaa vaativalle yritystoiminnalle. Yksityisen osakeyhtiön pienen osakepääoma on 2 500 euroa ja julkisen osakeyhtiön vähimmäis-osakepääoma on 80 000 euroa, jonka pitää olla talletettu yrityksen tilille perustamisvaiheessa.

Vastuu

Yksityinen elinkeinoharjoittaja ja henkilöyhtiöt (kommandiitti- ja avoimet yhtiöt) vastaavat liiketoiminnastaan koko omaisuudellaan. Näissä yhtiömuodoissa yhtiökumppanin tärkeys korostuu, sillä liiketoiminnasta vastataan omalla omaisuudella. Osakeyhtiöt ja osuuskunnat vastaavat yritykseen sijoitetulla pääomalla liiketoiminnastaan. Esimerkiksi jos Matti Meikäläinen on perustanut osakeyhtiön *Matin Putki Oy:n* ja sijoittanut alussa minimin 2 500 euroa yritykseensä ja yrityksen ajautuessa konkurssiin tilillä ei ole muuta kuin 2 500 euroa, joutuu Matti vastuuseen vain sijoittamallaan summalla.

Toiminnan joustavuus

Toiminimen alla liiketoimintaa harjoittava henkilö tekee päätökset itsenäisesti yrityksestään. Avoimessa yhtiössä ja kommandiittiyhtiössä toimintavaltaa käyttävät yhtiömiehet. Osakeyhtiötä ja osuuskuntaa edustaa hallitus, joka tekee päätökset yrityksen puolesta. Osakeyhtiön ja osuuskunnan päätöksentekoa hidastavat nämä byrokraattiset toimintatavat. Henkilöyhtiöissä, osakeyhtiössä ja osuuskunnassa voidaan valita päivittäisiä asioita hoitamaan toimitusjohtaja, toiminimessä yrittäjä itse vastaa kaikista päätöksistä ja toimii näin olen periaatteessa toimitusjohtajana.”

Jatkuvuus

Toiminimen alla toimittaessa yrittäjä toimii yksinään, ja se on näin ollen kaikkein haavoittuvuin yritysmuoto esimerkiksi kuolemantapauksen sattuessa, jos sukupolven tai jatkajan vaihdosta ei ole valmisteltu etukäteen. Avoimessa yhtiössä ja kommandiittiyhtiössä kuolemantapauksen sattuessa osakkuuden siirtymisestä voidaan olla kirjattu pykälä yhtiösopimukseen, tai siitä päätetään yhtiömiesten kesken. Osakeyhtiössä osakkuuden vaihtuminen ei vaikuta suoranaisesti yrityksen olemassaoloon. Osuuskunnassa jäsenten määrä taas vaihtelee jatkuvasti, eikä sillä ole vaikutusta myöskään osuuskunnan olemassaoloon.

Voitonjako ja tappioiden kattaminen

Yksityinen elinkeinoharjoittaja saa itselleen kaikki yrityksen tuottamat voitot, mutta vastaa myös yksin kaikista yrityksen tuottamista tappioista. Avoimessa yhtiössä ja kommandiittiyhtiössä yhtiömiehet jakavat tulevat voitot ja tappiot, yhtiösopimuksessa määrättyllä tavalla. Kommandiittiyhtiössä voitonjako tapahtuu seuraavasti, jos yhtiösopimuksessa ei ole sovittu mitään: Äänettömille yhtiömiehille annetaan korko tilikauden alkaessa maksetulle panokselle. Tämän jälkeen voitot jaetaan vastuunalaisten yhtiömiesten kesken, ja myös tappio jakautuu tasaisesti vastuunalaisten yhtiömiesten kesken. Osakeyhtiössä jako tapahtuu osakkeenomistajien kesken. Jako tapahtuu siten että osakkaille maksetaan osinkoa heidän osakkeilleen. Osuuskunnan tarkoituksena ei ole hankkia voittoa jäsenilleen, mutta ylijäämä kuuluu osuuskunnalle ja se voidaan sääntöjen mukaan jakaa jäsenille.

4.1 Yksityinen elinkeinoharjoittaja, toiminimi

Yksityisenä elinkeinoharjoittajana voi toimia kuka tahansa luonnollinen henkilö, joka asuu Euroopan talousalueella. Euroopan talousalueen ulkopuolelta tulevat henkilöt tarvitsevat Patentti- ja rekisterihallituksen luvan.

Yksityinen elinkeinoharjoittaja voi harjoittaa liiketoimintaa omissa nimissään. Toiminimi ei vaadi mitään alkupanosta, vaan yrittäjä voi sijoittaa halutessaan

yrittäjätoimintaansa niin paljon kuin kokee tarpeelliseksi. Elinkeinoharjoittaja on vastuussa yrityksensä liiketoiminnasta koko omaisuudellaan, mutta tekee myös päätökset itsenäisesti yrityksensä puolesta. Yrittäjän on ilmoitettava lääninverovirastoon, kotikunnan verotoimiston ennakkoperintärekisteriin. Elinkeinoharjoittaja ei voi nostaa palkkaa itselleen tai puolisolleen omasta yrityksestään, vaan rahat kotiutetaan yksityisottojen avulla.

(Yrityksen perustamisopas, Yksityinen elinkeinoharjoittaja eli ns. toiminimi, 2007)

4.2 Avoin yhtiö

Avointa yhtiötä perustettaessa yhtiömiehiä täytyy olla vähintään kaksi kappaletta, vähintään toisella perustajajäsenistä täytyy asuinpaikkana olla ETA-alueella, sillä muutoin lupa joudutaan hakemaan Patentti- ja rekisterihallitukselta.

Jos yhtiömiesten lukumäärä vähenee yhteen eikä vuoden aikana nouse takaisin kahteen katsotaan yrityksen purkautuneeksi. Yhtiömiehet vastaavat yrityksen tappioista koko omaisuudellaan, ja voitot voidaan maksaa palkkana, lainana tai yhtiösopimuksessa sovittuna voitto-osuutena, jolloin rahojen nosto tapahtuu yksityisnostona.

Avoimessa yhtiössä ja kommandiittiyhtiössä yhtiömiesten välillä vallitsee sopimusvapaus, ja tämän takia onkin tärkeää tehdä yhtiösopimus ennen yrityksen perustamista. Yhtiösopimuksessa luodaan säännöt liiketoimintaan yrityskumppaneiden välille. Kaupparekisteri vaatii ainakin seuraavien asioiden sisällyttämistä yhtiösopimukseen:

- yhtiön toiminimi
- kunta, josta yrityksen toimintaa johdetaan
- yhtiön toimiala
- yhtiömiehet

On myös järkevää sopia muista asioista yhtiösopimuksessa, kuten voittojen ja tappioiden jakautumisesta, kuolemantapauksista, toimitusjohtajan tittelistä ja siitä, pystyykö yksi yhtiömies päättämään yrityksen asioista vai vaaditaanko päätöksentekoon molempien suostumus tai allekirjoitus.

(Yrityksen perustamisopas, Avoin yhtiö, 2007)

4.3 Kommandiittiyhtiö

Kommandiittiyhtiötä perustettaessa yhtiömiehiä tulee olla kaksi tai useampi, ja yhden yhtiömiehen on oltava äänetön yhtiömies. Yhtiömiehistä vähintään yhdellä vastuunalaisella yhtiömiehellä on oltava asuinpaikkana ETA-alue. Jos näin ei ole on lupa haettava Patentti- ja rekisterihallitukselta kaikille vastuunalaisille yhtiömiehille, jotka eivät ole ETA-alueelta. Kommandiittiyhtiön äänettömältä yhtiömieheltä ei edellytetä asuin- tai kotipaikkaa ETA-alueella.

(Yrityksen perustamisopas, Kommandiittiyhtiö, 2007)

Kommandiittiyhtiön äänetön yhtiömies on vastuussa yrityksen toiminnasta vain sijoittamallaan raha-summallaan. Vastuunalaiset yhtiömiehet vastaavat yrityksen liiketoiminnasta taas koko omaisuudellaan. Äänetöntä yhtiömiestä voi ajatella sijoittajana, joka sijoittaa yrityksen toimintaan rahaa, ja sen tuottaessa voittoa hänelle maksetaan tilikauden lopussa tai yhtiösopimuksessa sovitulla tavalla korkoa hänen sijoittamilleen rahoilleen. Kommandiittiyhtiön toiminta vastaa muuten avoimen yhtiön toimintaa.

4.4 Osakeyhtiö

Osakeyhtiön voi perustaa yksi tai useampi henkilö. Osakeyhtiön vaatima osakepääoma on 2 500 euroa, jonka on oltava maksettuna yrityksen tilille ennen perustamista. Julkisen osakeyhtiön vaatima osakepääoma on 80 000 euroa, jonka on oltava maksettuna yrityksen tilille ennen perustamista. Osakeyhtiölaki ei aseta asuinpaikka- tai kotipaikkavaatimuksia, joten perustajaosakkaiden tai osakkeenomistajien ei tarvitse asua ETA-alueella.

Jokaisessa osakeyhtiössä on yleensä yhtiökokous, hallitus ja tilintarkastaja, mutta ainoa pakollinen elin on kuitenkin hallitus. Yhtiökokous on osakeyhtiön korkein elin, jossa osallisena ovat osakkeen-omistajat, jotka nimittävät hallituksen osakeyhtiölle.

Hallitus voi nimetä yritykselle toimitusjohtajan, joka hoitaa yrityksen päivittäisiä asioita. Osakeyhtiössä rahojen nosto tapahtuu joko osinkoina tai palkkoina. (Yrityksen perustamisopas, Osakeyhtiö, 2007)

Hallitus

Jokaisessa osakeyhtiössä on oltava hallitus, sillä se on osakeyhtiön ainoa pakollinen elin. ”Hallituksen jäsenenä ei voi olla oikeushenkilö eikä alaikäinen, eikä sellainen henkilö, jolle on määrätty edunvalvoja, jonka toimintakelpoisuutta on rajoitettu tai joka on konkurssissa tai liiketoimintakiellossa.” Hallituksen jäsenistä ja varajäsenistä on oltava asuinpaikkana ETA-alueella, ellei Patentti- ja rekisterihallitus ole myöntänyt yritykselle lupaa poikkeukseen. Hallituksen jäsenet ja varajäsenet ilmoitetaan aina kaupparekisteriin.

(Yrityksen perustamisopas, Osakeyhtiö, 2007)

Hallitukseen on kuuluttava yhdestä viiteen jäsentä, mutta yhtiöjärjestyksessä voidaan kuitenkin määrätä toisin. Jos hallitukseen kuuluu vähemmän kuin kolme jäsentä, on hallituksessa oltava yksi varajäsen. Jos hallitukseen kuuluu useita jäseniä, on hallituksella oltava puheenjohtaja. Puheenjohtajan vallinnasta vastaa hallitus, ellei toisin ole päätetty yhtiöjärjestyksessä tai hallitusta perustettaessa. Hallituksen jäsenet valitaan yhtiökokouksessa, ellei yhtiöjärjestyksessä ole toisin määrätty. Yhtiökokous taas valitsee hallituksen jäsenet, jos yhtiöjärjestyksessä ei ole määrätty että asia kuuluisi hallintoneuvostolle. Hallintoneuvosto voi taas määrätä koko hallituksen tai osan hallituksesta.

Hallituksen jäsenien virkakausi jatkuu yksityisissä osakeyhtiöissä toistaiseksi, ellei yhtiöjärjestyksessä toisin todeta. Uuden jäsenen korvatessa vanha jäsen vanhan jäsenen toimikausi päättyy siihen, kun asiasta päätetty yhtiökokous päättyy, ellei yhtiöjärjestyksessä tai yhtiökokouksessa ole toisin päätetty.

Hallitusneuvosto

Hallitusneuvosto on osakeyhtiön ylin elin, ja sen tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan toimintaa yrityksessä. Hallitusneuvostossa on oltava vähintään

kolme jäsentä, ja neuvostolla on oltava puheenjohtaja, joka valitsee hallintoneuvoston jäsenet. Hallintoneuvoston jäsenet eivät saa olla yrityksen hallituksessa tai yrityksen toimitusjohtaja. Yhdellä hallintoneuvoston jäsenellä on oltava asuinpaikkana ETA-alue, jollei Patentti- ja rekisterihallitus ole myöntänyt lupaa poiketa tästä. Jäsenet on ilmoitettava aina kaupparekisteriin, ja heidän toimikautensa jatkuu toistaiseksi, ellei yhtiöjärjestyksessä ole toisin määrätty.

(Yrityksen perustamisopas, Osakeyhtiö, 2007)

Yhtiökokous

Yhtiökokous on kokous, johon osallistuvat yrityksen osakkeenomistajat ja käyttävät päätösvaltaansa yrityksen asioista. Päätäminen tapahtuu äänestämällä, ja enemmistökannatuksen saanut ehdotus toteutuu, ellei joko osakeyhtiölaissa tai yhtiöjärjestyksessä ole päätetty toisin. Osakeyhtiölaissa on päätetty asiat, joista yhtiökokouksessa päätetään. Varsinainen yhtiökokous on pidettävä kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Siellä päätettäviä asioita ovat:

- tilipäätöksen vahvistaminen
- voittojen käyttö
- vastuuvapauden myöntäminen hallituksen jäsenille, hallintoneuvoston jäsenille ja toimitusjohtajalle
- hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenten ja tilintarkastajan valinta, ellei osakeyhtiölaissa tai yhtiöjärjestyksessä ole toisin säädetty heidän valinnastaan tai toimikaudestaan.
- muut asiat, joista on määrätty yhtiöjärjestyksessä.
-

Yhtiökokous on aina pidettävä, mikäli tilintarkastaja tai osakkeenomistajat, joilla on yhteensä yli 10 %:n osuus kaikista osakkeista, sitä vaativat. Yhtiöjärjestyksessä voi olla myös määrätty pienempi osakeosuus, jolla yrityskokous on pidettävä. Asiaa on vaadittava kirjallisesti halutusta asiasta.

Yhtiökokousta ei ole pakko pitää, mikäli kaikki osakkeenomistajat päättävät yhtiökokouksessa pidettävistä asioista yksimielisesti. Asiasta on kuitenkin laadittava kirjallinen asiakirja, joka päivätään ja numeroidaan sekä allekirjoitetaan. Jos osakkeenomistajia on useampi kuin yksi, on vähintään kahden osakkeenomistajan.

(Yrityksen perustamisopas, Osakeyhtiö, 2007)

Kirjanpito

Kirjanpito sisältää tositteiden keräämisen, järjestämisen sekä rekisteröimisen tietyn menetelmän mukaan, jonka lopputuloksena saadaan laskelma yrityksen taloudesta. Kirjanpidon tehtävä on tuottaa tietoa yrityksen johtamista varten. Tämä kokonaisuus koostuu tuotoista, kuluista, pääomasta, omaisuudesta sekä veloista.

Kirjanpitovelvollisuus koskee kaikkia yrityksiä ja yrittäjä / yrityksen johdon vastuuna on järjestää kirjanpito.

5 Tukiorganisaatiot

5.1 Luotsi

Kävimme viime syksynä yrityspalvelu-keskus Luotsissa keskustelemassa yrityksen perustamisesta. Haastattelimme opinnäytetyötä varten Luotsin toimitusjohtajaa Jouko Laitista, joka kertoi hieman tarkemmin, mitä kyseinen yrityspalvelukeskus tekee ja miksi kannattaa käyttää heidän palveluitaan.

Yrityspalvelukeskus Luotsi palvelee jo toimintansa aloittaneita yrityksiä kuin myös niitä, jotka harkitsevat vasta toiminnan perustamista. Luotsin toiminta perustuu keskittämiseen, eli se toimii niin sanotusti yhden luukun periaatteella. Se pitää sisällään Tuhansien Järvien Uusyrityskeskus ry:n, Jyväskylän TE-toimiston sekä Jyväskylän seudun kehittämissyhtiö Jykes Oy:n palveluita. Luotsin toimintaan myös kuuluu auttaminen yritysrahoituksen hakemisessa Finnverasta ja Keski-Suomien ELY-keskusesta sekä toiminta yhteistyössä eri oppilaitosten ja kouluyritysten kanssa yrityskoulutuksissa. Luotsin haluaa tarjota aloittavalle yritykselle hyvät edellytykset käynnistää ja harjoittaa yritystoimintaa menestyksekkäästi Jyväskylän seudulla. Tämän takia yrityspalvelu keskuksen neuvonta on ilmaista. Luotsista saa lisätietoa internetistä osoitteista www.luotsi.info, www.uusyrityskeskus.fi, www.jykes.fi sekä erilaisista koulutustilaisuuksista.

Miksi uuden yrityksen tulisi hakeutua Luotsiin?

Aloittavan yrityksen kannattaa hakeutua Luotsiin keskustelemaan asioista. Näin varmistetaan, ettei mitään asioita tehdä väärässä järjestyksessä, vaan pyritään tekemään kaikki suunnitelmallisesti. Lisäksi Luotsista on valtavasti apua liikeidean jäsentämisessä, rahoituksen sekä yritystuki mahdollisuuksien järjestämisestä, ja sieltä saa yleisesti sparrausta koko yritystoimintaan. Luotsi myös tarjoaa oman asiantuntijaverkostona yrittäjän käyttöön, joiden puoleen voin kääntyä tarpeen vaatiessa. Yrityspalvelukeskus Luotsin palveluihin kuuluu myös lausuntojen antaminen starttirahaan ja pienlainoihin.

Miten Luotsi voi auttaa uutta yritystä?

Yrityksen perustamispalvelun tuottaa Luotsissa Tuhansien Järvien Uusyrityskeskus ry. Tämän palvelun pääpaino on yrittäjäominaisuuksien, liikeidean ja liiketoimintasuunnitelman kehittämisessä sekä kannattavan liiketoiminnan edellytysten arvioimisessa. Yrittämisestä kiinnostuneille henkilöille joilla ei kuitenkaan ole omaa liikeidea, voidaan käyttää Kauppakota-palvelua. Tämän palvelun kautta Luotsi pystyy tarjoamaan valmiita myytäviä yrityksiä. Tapaamisen yhteydessä Luotsi neuvoo yrityksen rahoitukseen, eri yritysmuotoihin, verotukseen, kirjanpitoon ja vakuutusturvaan liittyvissä asioissa. Tämän kaiken tavoitteena on kannattavien yritysten synnyttäminen Jyväskylän seudulle.

Miten Luotsi voi auttaa jo toimivaa yritystä?

Luotsissa jo toimiville yrityksille neuvonta- ja kehittämispalveluita tarjoavat Jykesin yritysneuvojat. Luotsin asiantuntijat sekä kummiyritysverkko helpottavat yrittäjän suunnitelmia liiketoiminnan kasvattamisessa, kehittämisessä tai vaikka uuden tuotteen tuomisesta markkinoille. Omistajanvaihdosta suunniteleville on mahdollista käyttää Kauppakota palvelua, joka yhdistää yrityksen myyjän ja ostajan. Lisäksi Luotsi tarjoaa erityisosaamista luovien alojen yritystoiminnan käynnistämiseen, kehittämiseen sekä rahoitusmahdollisuuksiin.

Miten Uusyrityskeskukseen laatusertifioitu neuvontaprosessi etenee seuraavanlaisesti:

1. Idea tai yrittäjyydestä kiinnostus

2. Yhteydenotto

- Perustiedot (idea, henkilö) puhelimitse
- Tapaamisesta sopiminen, ajanvaraus
- Perustamisoppaan ja muun materiaalin toimittaminen asiakkaalle
- alustava liiketoimintasuunnitelma

3. Tapaamiset

- liikeidean ja yrittäjävalmiuksien ja -ominaisuuksien arviointi
- LTS:n ja kannattavuuslaskelmien työstäminen
- jatkotoimenpiteistä sopiminen/ toinen tapaaminen, ohjaus asiantuntijoille tai yhteistyötahoille ja kumppaneiden palveluiden markkinointi
- Avustukset, rahoitus yms.
- Tapaamisen kesto n. 1,5 – 2 tuntia

a. Työkalut

- perustamisopas alkavalle yrittäjälle
- liiketoimintasuunnitelma ja laskentatyökalut (LEKA, Kassavirta yms.)
- toimialatilastot, muu materiaali
- YP-rek asiakashallintajärjestelmä

b. Asiantuntijat neuvontaprosessin aikana ja perustamisen jälkeen

- UYK:n jäsenet/asiantuntijat, yrityskummit, yhteistyökumppanit (Finnvera, ELY-keskus, JYKES yms)
- asiantuntijapalautteet (seuranta)

3. Yhteenveto ja lausunnot

- Yritysideasta luopuminen
- idean kehittäminen
- yrityksen perustaminen
- Starttirahalausunto
- Finnveran pienlaina yms. Lausunnot

4. Jatko seuranta

- Yritysneuvonta jatkostarttirahan hakijoille + lausunto sekä 2v (90%) ja 5 v seuranta (80%)
- Ohjaus muiden neuvontaorganisaatioiden käyttämiseen
- Jatkuva asiakastyytyväisyystutkimus
- Neuvontaprosessin tavoite yrittäjäominaisuuksien kehittäminen ja sparraus menestyvään yritystoimintaan
- Asiakkuuden siirto ja kasvupotentiaalin tunnistaminen

5.2 Protomo

Haastattelimme opinnäytetyötä varten Protomon yrityshautomoa, sillä koimme Protomon olevan tärkeä kumppani yrittämisestä kiinnostuneille henkilöille. Protomolla on toimintaa ympäri Suomea, muun muassa Jyväskylässä, Helsingissä, Turussa, Tampereella, Kymenlaaksossa, Satakunnassa ja Seinäjoella. Opinnäytetyön aihe sijoittuu Jyväskylään, joten haastattelimme Jyväskylän toiminnasta vastaavaa Mikko Ahosta. Protomon toimintaa keskittyy aloittavan yritystoiminnan kehittämiseen, ja Protomoon tuleva yrittäjä voi tulla pohtimaan liikeideansa eteenpäin vientiä. Vaikka hakijalla ei olisi omaa ideaa, on mahdollista päästä työskentelemään jonkun muun projektin parissa, mikäli tarpeet kohtaavat.

Ketkä kaikki voivat hyötyä Protomon palveluista?

Pääasiassa Protomon palvelut on tarkoitettu yritystoimintaan ryhtyville henkilöille ennen Y-tunnuksen perustamista. Tietyissä tapauksissa palveluja voivat käyttää myös yritykset, jotka eivät ole vielä aloittaneet varsinaista liiketoimintaa eli ns. pöytälaatikko yritykset.

Mitä hyötyä Protomon palveluista on yritystoimintaan aikovalle?

Protomo antaa mahdollisuuden kehittää ja innovoida tuotetta/liike-idea ja sen pohjalta voidaan suunnitella, miten projektia kannattaa lähteä viemään eteenpäin. Protomo yhdistää yrittäjähenkiset ihmiset ja mahdollistaa tiimien keskinäisen yhteistyön. Protomo tarjoaa omista tiloistaan työskentelytilan ja internet-yhteyden yritystoiminnan kehittämiseen.

Mitä hyötyä Protomon palveluista on jo toimivalle yritykselle?

Liiketoimintansa jo aloittaneet yritykset eivät hyödy Protomon palveluista, sillä toiminta on tarkoitettu yritystoimintaan ryhtyville.

Miten Protomoon haku tapahtuu?

Protomoon haku Jyväskylässä tapahtuu ottamalla yhteyttä Mikko Ahoseen, joko sähköpostilla tai soittamalla. Tämän jälkeen sovitaan tapaaminen, jossa pohditaan onko idea sopivan tyyppinen Protomoon.

Mitä Protomoon liittyminen vaatii ja maksaako se jotain?

Protomoon liittyminen vaatii avointa mieltä, yhteistyökykyä, luottamuksellisuutta, avoimuutta ja kykyä noudattaa yhteisiä pelisääntöjä. Protomoon liittyminen ei maksa mitään, joten yritystoimintaan alkavan kannattaa ehdottomasti hyödyntää Protomon palveluita.

Mihin Protomon liiketoiminta perustuu?

Protomon toiminta on rahoitettu muun muassa Jykesin, Jyväskylän yliopiston ja Jyväskylän ammattikorkeakoulun avuin.

Vapaa sana

Protomo yhdistää ideoita ja ihmisiä joten kannattaa tulla käymään, jos yrittäjyys tai yrittäjämäinen toiminta kiinnostaa.

6 Johtopäätökset

6.1 Taustaa

Hartikainen Penttinen design perustettiin tukemaan omaa osaamistamme kotisivujen tekemisessä, grafiikan teossa, lisäämään ammattitaitoamme alalla sekä ennen kaikkea tukemaan taloudellista tilannettamme opiskelun ohella. Lisäksi pystyimme integroimaan yrityksen pyörittämisen osaksi opiskeluamme Jyväskylän ammattikorkeakoulussa. Syksyllä 2011 oli aika alkaa etsiä työharjoittelu paikkaa työharjoittelu jaksoa silmälläpitäen. Pohdittuamme keskenämme tulimme yhteistuumiin siihen tulokseen, että kaikkein järkevintä olisi suorittaa työharjoittelu omassa yrityksessämme ja alkaa kehittää samalla yritystoimintaa ammattimaisempaan suuntaan. Kumpikin meistä pitivät nimenomaan webdesign-työstä sekä työskentelemisestä julkaisujärjestelmien parissa ja kokee sen työksi jota haluaa tulevaisuudessa tehdä. Toinen mahdollisuus olisi ollut hakea työharjoittelu-paikat jostain muusta yrityksestä ja jättää oman yrityksen pyörittäminen taka-alalle.

Alun perin tarkoituksena oli perustaa yritys kolmen opiskelukaverin kesken. Kolmikon muodostivat Timo Hartikainen, Jarno Penttinen sekä Olli Valtanen. Kuitenkin aikataulun venymisestä ja osaksi eri opiskelujen ollessa eri tilanteista johtuen yrityksen perustivat Timo Hartikainen ja Jarno Penttinen kahdestaan. Kuitenkin Olli Valtanen on ollut vaikuttamassa ja osallistumassa eri projekteihin, joita Hartikainen Penttinen design on tähän saakka toteuttanut.

Yrityksen liikaidea pitää sisällään internet sivujen tekemisen alhaisemmalla hinnalla kuin mainostoimistot. Tähän syynä on muun muassa se, että olemme vielä opiskelijoita emmekä omaa ammattitutkintoa. Lisäksi asiakkaita on paljon helpompi saada, koska hintamme ovat huomattavasti matalampia kuin mainostoimistoiden tai

muiden webdesign-yritysten hinnat ilman mitään markkinointia. Pystymme tarjoamaan ammattimaista työtä matalampaan hintaan, koska tarkoituksenamme ei ole elättää itseämme yrityksen tuotoilla, vaan saada hieman lisärahoitusta opiskeluun. Samaan aikaan tämä palvelee loistavasti omaa oppimisprojektiämme IT-alan sektorilla, ja valmistuessamme koulusta meillä on valmiiksi työkokemusta sekä ammattitaitoa viedä projekteja alusta loppuun sekä päivittäisten asioiden pyörittämisestä yritykseen liittyen.

Matalampien hintojen lisäksi teemme asiakasystävällisiä sivuja, joita asiakas pystyy itse helposti päivittämään. Tämän takia rakennamme kaikki sivumme julkaisujärjestelmien, kuten Joomla:n ja Wordpressin päälle. Nämä ohjelmat helpottavat sivujen päivittämistä. Opetamme asiakkaita itse käyttämään julkaisujärjestelmiä ja sen lisäksi annamme kirjalliset ja kuvalliset ohjeet sivujen päivittämistä varten. Tämä onkin saanut suurta kiitosta nykyiseltä asiakaskunnaltamme. Internetsivujen teon lisäksi yritys tekee painografiikkaa, kuten suunnittelee käyntikortteja, esitteitä ja julisteita.

6.2 Yhtiömuodonvalinta

Yhtiömuodon päätöksessä ratkaisevassa asemassa oli mahdollisimman vähä riskinen yritysmuoto. Aloimme selvittää, mitä vaatimuksia mikäkin yhtiömuoto pitää sisällään ja mikä muoto sopisi meille parhaiten. Avoinyhtiö oli ainut järkevä juuri meidän yrityksellemme. Yksityinen elinkeinonharjoittaja jäi heti alkuun pois, koska meitä oli kaksi. Muut yhtiömuodot tuntuivat olevan isompia yrityksiä varten sekä riskialttiimpia. Avoinyhtiö sopi kaikin puolin meille hyvin. Oikein perustettuna se ei vaikuttanut opintotukiin mitenkään, ja molemmat perustajat ovat yhtä vahvassa asemassa ja päätäntä-valtaa on molemmilla yhtä paljon. Liikeideamme oli riskitön ja luonnollinen valinta avointa yhtiömuotoa silmälläpitäen.

6.3 Perustamisvaiheet

Kun olimme tehneet päätöksen yritysmuodosta, oli aika lähteä viemään asioita eteenpäin. Seuraavana oli vuorossa ottaa selvää, mitä kaikkea pitää tehdä, jotta saisimme perustettua yrityksen virallisesti. Otimme selvää internetistä, mitä lomakkeita pitää olla täytettynä sekä tarvitaanko muita dokumentteja. Saimme selville, että avoinyhtiö tarvitsee yhtiösopimuksen kaupparekisterin Y2 -lomakkeen liitteeksi. Tutkimme, mitä kaikkea yhtiösopimuksessa pitää olla listattuna eri lähteistä ja kokosimme oman yhtiösopimuksen. Sopimus, johon oli määritelty kaupparekisteriin vaadittavat kohdat mutta myös muutama oma lisäys, saatiin nopeasti tehtyä. Tämän jälkeen olimme mielestämme valmiita viemään paperit viranomaisille ja perustamaan yhtiön virallisesti. Varasimme ajan verotoimistosta yhtiösopimuksen ja kaupparekisterin Y2 -lomakkeen palauttamista varten. Verotoimiston henkilökunta ei kuitenkaan suositellut että lähettäisimme paperit eteenpäin vaan sanoi, että meidän kannattaisi käydä ensin juttelemassa yrityksen perustamisesta Luotsissa asiantuntija kanssa. Päätimme noudattaa neuvoa ja varasimme ajan sieltä. Ajan saaminen kesti pari viikkoa, jonka aikana perustaminen oli kokonaan jäissä.

Yrityspalvelukeskus Luotsin neuvonantaja oli todella hyvä ja selkeytti käsitystämme asioista, joista meillä ei ollut täydellistä varmuutta. Aloitimme yhdessä liikeidean arvioinnista jossa kerroimme, minkälaisia palveluita ja tuotteita tarjoamme asiakkaille. Tämän jälkeen siirryimme tekemään kirjallista liiketoimintasuunnitelmaa. Liiketoimintasuunnitelmasta on ollut meille hyötyä, ja sitä on tarvittu muun muassa pankissa rahoitusasioiden hoitoon. Liitimme sen myös kaupparekisterihakemukseen. Olemme myös pysyneet suunnitelmassa tähän päivään asti. Suunnitelman laatiminen sisälsi myös SWOT-analyysin, jossa käsiteltiin yrityksen sisäiset heikkoudet ja vahvuudet sekä ulkoiset mahdollisuudet ja uhat. Näiden osuoksien jälkeen aloimme keskustella menoista ja tuloista. Teimme Luotsin omalle pohjalle rahoitussuunnitelman jossa laskimme yrityksen kannattavuuden ja arvioimme, kuinka paljon meidän pitää tehdä erilaisia projekteja, jotta saisimme hieman ylimääräistä rahaa ansaittua. Tässä vaiheessa suositeltiin myös, että olisimme

siirtäneet internet- ja puhelinliittymämme yrityksen nimiin, koska teimme töitä kotoa käsin. Päädyimme kuitenkin ratkaisuun, jossa emme siirtäneet mitään kiinteitä kuluja yrityksen rasiitteeksi. Pohdimme myös yrityksen tulevaisuutta ja laajentamis mahdollisuuksia, kun aika olisi sitä varten kypsä.

Lopuksi kävimme vielä läpi, miten muut työt, esimerkiksi kesätyöt, vaikuttavat verotukseen yrityksen kannalta sekä starttirahan vaikutusta opintotukeen. Päädyimme yhdessä ratkaisuun, jossa emme käyttäneet starttiraha mahdollisuutta, koska se olisi vaikuttanut opintotukeemme merkittävästi, ja se oli ainoa vakituinen tulo sillä hetkellä. Sovimme myös, ettemme ylitä arvonlisärekisterin tulorajaa yrityksen tienesteillä, minkä takia meidän ei tarvitse maksaa veroja yrityksen tuloista. Kaiken kaikkiaan vietimme Luotsin asiantuntijan kanssa reilun tunnin, jonka aikana saimme tuhdin paketin arvokasta tietoa yrittämisestä sekä erilaisia laskelmia ja suunnitelmia mukaan.

Luotsi visiitin jälkeen suuntasimme Jyväskylän maistraattiin, jossa maksoimme avoimenyhtiön hakemuksen käsittely-maksun 180 € ja lähetimme Y2 -lomakkeen, yhtiösopimuksen sekä liiketoimintasuunnitelman. Tämän jälkeen sovimme tapaamisen Nordeaan, jossa avasimme yrityksellemme oman pankkitilin. Pankkitilin avaaminen edellytti Y-tunnusta sekä yhtiösopimusta. Y-tunnuksen saimme heti maistraatista, kun olimme maksaneet ja lähettäneet hakemukset kaupparekisteriin. Jälkeenpäin on helppo sanoa, että olisi kannattanut käydä aikaisemmin juttelemassa asiantuntijan kanssa yrityksen perustamisesta eikä sopia suoraan tapaamista verotoimistoon. Muutoin yrityksen perustamisvaiheet menivät hienosti ilman mitään vahinkoja.

6.4 Tulevaisuus

Hartikainen Penttinen design on toiminut syksystä 2011 asti ja tehnyt erilaisia internetsivu projekteja. Aiomme jatkaa myös tällä linjalla sivutyönä omien päivätöidemme lisäksi. Mahdollisesti alamme suunnitella ja toteuttaa enemmän graafisia projekteja sekä laajennamme erilaisiin markkinointiprojekteihin. Sosiaalisen median markkinointi on yksi todennäköisimmistä vaihtoehdoista, jos päätämme

lisätä panostusta yritykseen. Tulevaisuudessa käytämme myös varmasti alihankintaa eri projekteissa.

7 Pohdinta

Pyrimme ottamaan mukaan kaikki tärkeät vaiheet yrityksen perustamisen kannalta, kuitenkin osa asioista on käyty läpi varsin pintapuolisesti, saimme kuitenkin mielestämme tuotua kaikki tarpeelliset aiheet työssä esille. Olimme perustaneet yrityksen jo ennen työn aloittamista, työtä kirjoittaessa huomasikin miten pintapuolisesti asioista tosissaan vasta tiesi ja mitä asioita olisi voinut tehdä perustamisprosessissa erilailla. Tukimahdollisuuksien käyttämättä jättäminen oman yrityksen perustamisen aikana olivat varmaankin suurimmat virheet mitä teimme. Protomon ja Luotsin opit kannattaakin käyttää ehdottomasti hyväksi, sillä tarjolla on rahan arvoista tukea ilmaiseksi ja osaavia ihmisiä jotka voivat vastata kysymyksiisi.

Haastatteluja varten olisimme voineet valmistautua paremmin hankkimalla paremmin taustatietoa molemmista tukioorganisaatioista. Paremman taustatiedon avulla olisimme saaneet paremmat kysymykset ja syvemmän otteen haastatteluihin.

Opinnäytetyön kirjoittaminen olisi voitu aloittaa yrityksen perustamisvaiheen aikana, silloin se olisi tukenut perustamisprosessia samalla, mutta toisaalta jälkikäteen kirjoitettuna omistimme jo tietopohjaa työtä varten. Työlle olisi pitänyt luoda selvä aikataulu, jonka mukaan olisi edetty. Arjen haasteet tuntuivat hidastavan kovasti työn etenemistä, toisen osapuolen muutto toiseen kaupunkiin, oman yrityksen ylläpito ja molempien tehdessä lisäksi kokopäiväisesti palkkatöitä. Opinnäytetyö onkin hyvä aloittaa mahdollisimman aikaisin ja tehdä selvä aikataulu koko työlle. Työ vaatii myös paljon aikaa, joten kannattaa varata sille aivan oma ajanjakso opiskeluaikataulusta.

Kokonaisuuteen olemme kuitenkin tyytyväisiä ja siihen että saimme työn vietyä loppuun kunnialla.

LÄHTEET

Raimo Ikonen, Ritva Savikko & Tiina Ikonen. 2010. Oman yrityksen perustaminen. Porvoo. Konsultia.

Tuulikki Holopainen. 2010. Yrityksen perustamisopas: käytännön perustamistoimet. Helsinki: Edita publishing Oy.

Yrityksen perustamisopas, käytännön perustamistoimet - Edita publishing oy, Helsinki, 2007

Sinustako yrittäjä. N.d. Artikkelin Yritys-Suomen sivuilta. Viitattu 3.10.2012
http://www.yrityssuomi.fi/web/guest/aihe?pp=polku_Yrityksen_perustaminen&ppa=paalp_Harkitseminen_ja_suunnittelu&aihe=1000003

Etälukio - Yrittäjyysväylä, Yritysidea. Viitattu 20.8.2012.
<http://www2.edu.fi/yrityssuomi/?page=207>

Liiketoimintasuunnitelma 2011, Yritys Helsinki sivuilta. Viitattu 18.10.2012
<http://www.yrityshelsinki.fi/fi/uuden-yrityksen-tyokalut/uuden-yritykset-tyokalut-lista-1/liiketoimintasuunnitelma>

Tuloverotus. N.d. Artikkelin veroviraston sivustolta. Viitattu 9.11.2012.
http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio_ja_osuuskunta/Tuloverotus

Yrittäjälaina n.d. artikkeli finnveran sivustolta. Viitattu 10.11.2012.
<http://www.finnvera.fi/Tuotteet/Lainat/Yrittajaelaina>

Yel vakuutus n.d. artikkeli yrittajat.fi sivustolta. Viitattu 17.10.2012.
<http://www.yrittajat.fi/fi-FI/yrityssuomi/yrityssuomi/yrityssuomi/yelvakuutus/>

Yrittäjyys N.d. Artikkelin Jyväskylän yliopiston sivuilta. Viitattu 3.10.2012
<https://www.jyu.fi/jsbe/opiskelu/maisteriopinnot/auctor>

Yritysidea ja liikeaidea n.d. artikkeli Jyväskylän yliopiston sivuilta. Viitattu 20.8.2012
<https://webapps.jyu.fi/wiki/pages/viewpage.action?pageId=8653281>

Kirjanpidon ABC n.d. artikkeli taloushallintoliiton sivuilta. Viitattu 10.10.2012.
http://www.taloushallintoliitto.fi/tilitoimistot/kirjanpidon_abc/

Viitattu 17.10.2012 http://www.stm.fi/vakuutusasiat/lakisaateinen_vakuutus)

Työllistämistuki toimeentulon turvaamiseksi, 2002, Lainsäädäntö Finlexin sivuilta. Viitattu 10.11.2012 <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20021346>

Investointi- ja käyttöpääomainsäily, n.d. artikkeli finnvera sivustolta
Viitattu 10.11.2012. <http://www.finnvera.fi/Tuotteet/Lainat/Investointi-ja-kaeyttoepaeaeomalaina>